

nativ behandling af naturgødning naturligt nok også vil melde sig, ligesom de energimæssige selvforsyningsaspekter er af stor interesse for en lang række lande verden over.

Dette vil selvsagt have betydelig effekt såvel valutamæssigt som beskæftigelsesmæssigt.

Herhjemme bør udbygningen med biogasanlæg efter VS' vurdering primært ske via etablering af fællesanlæg, hvilket indebærer en lang række fordele.

Imidlertid må det nok forudses, at dette ikke vil

kunne finde sted overalt, hvorfor der også bør gives tilskud til gårdanlæg.

Der produceres årligt 45 mill. tons gødning i Danmark, og heraf skal 25 mill. tons have forbedrede opbevaringsfaciliteter senest i 1989.

1 ton (m^3) gødning giver i et biogasanlæg 14–20 m^3 biogas svarende til et energiindhold på 8–12 liter olie, som igen repræsenterer en værdi på ca. 16 kr. (ved den aktuelle nettopris på 1,60 kr./l) eller på ca. 25 kr. (ved en nettopris på 2,5 kr./l, der svarer til prisen for et år siden).

Årlig værdi af biogasproduktion ved forskellige oliepriser og forskellige gødningsmængder

Mængde		Gasprod. Mill. m^3	Olieækv. tons $\times 10^3$	Værdi i mill. kr.			
mill. tons	pct.			1,50/l	2,-/l	2,50/l	3,-/l
5	11	85	51	77	102	128	153
10	22	170	102	153	204	255	306
15	33	255	153	230	306	383	459
20	44	340	204	306	408	510	612
25	56	425	255	383	510	638	765
30	67	510	306	459	612	765	918
35	78	595	357	536	714	893	1071
40	89	680	408	612	816	1020	1224
45	100	765	459	689	918	1148	1377

Der er to muligheder for biogasproduktion:

- gårdanlæg (f.eks. 5 tons anlæg til 500.000 kr.)
- fællesanlæg (f.eks. 150 tons anlæg til 12 mill. kr.)

Hvis 20 pct. af gødningsmængden skulle udnyttes til biogas, kunne dette f.eks. ske ved, at der etableres 2.200 gårdanlæg af størrelsen 5 tons/dag, i alt 4 mill. tons årligt og 91 fællesanlæg af størrelsen 150 tons/dag, ialt 5 mill. tons årligt, svarende til behandling af i alt 9 mill. tons årligt.

Dette ville betyde en samlet investering på 1,1 mia. til gårdanlæg og 1,6 mia. til fællesanlæggene. Med det nuværende statstilskud på 30 pct. ville statens bidrag være 800 mill. og afskrivningstiden være 10–13 år ved en oliepris på 1,50 kr.

Følges VS' forslag om en tilskudsandel på 50 pct. og en oliepris på 2.500 kr./1000 liter, vil statens bidrag være 1.350 mill. kr. og afskrivningstiden være ca. 5 år på gårdanlæg og ca. 2,5 år for fællesanlæg – såfremt der også produceres kompost (jf. »Lønsomhedsanalyse for integrerede gødningsbehandlingssystemer«, et udredningsprojekt for Teknologistyrelsen foretaget af Crone & Koch, Bigadan A/S, maskinfabrikken Mullerup A/S og fabrikken Samson A/S, juni 1986).

Statens samlede ekstrabidrag (ved etablering af anlæg, der kan behandle 20 pct. af gødningsmæng-

den) vil derved blive ca. 0,5 mia. kr. højere ved at øge tilskudsprocenten fra 30 pct. til 50 pct. Gasproduktionen herfra vil svare til 92.000 tons olie og vil således kunne erstatte olie til en værdi af ca. 140 mill. kr. årligt, dvs. at ekstrainsatsen er sparet hjem på 3–4 år.

Kombinationen af øget statstilskud til biogasanlæg og en øget oliepris vil således skabe grundlag for en hurtig afskrivning af landmandens investering, samtidig med at en uproduktiv investering i opbevaringstanke erstattes af en samfundsmæssigt positiv (såvel energimæssig som miljømæssig) indsats.

VS er bekendt med, at Dansk Smedemesterforening (jf. bilag 2) har rettet henvendelse til energiministeren netop om et øget statstilskud til anlægsomkostninger ved etablering af biogasanlæg. Smedemesterforeningen har påpeget, at der er grundlag for etablering af i alt 1.400 fællesbiogasanlæg i Danmark, og forventer, at der inden årtusindskiftet etableres mindst 5.000 enkeltbedrifts-biogasanlæg, men at der mangler stærkt forbedrede tilskudsmuligheder til købere og producenter af for-